



UDK 347.7

# Pravni aspekti ugovora o pristupanju dugu

Božo Prelević, dipl. iur.

Ugovor o pristupanju dugu je ugovor obveznog prava koji se često koristi u poduzetničkoj praksi. Za ovaj ugovor je karakteristično da pri njegovom sklapanju dolazi do promjene na strani dužnika. Autor u članku daje prikaz odredbi Zakona o obveznim odnosima kojima je uređen ovaj ugovor, sa primjerima ugovora o pristupanju dugu i sudskom praksom.

## 1. Uvod

Ugovor o pristupanju dugu uređen je odredbama čl. 101.-102. Zakona o obveznim odnosima<sup>1</sup> (u nastavku teksta: Zakon). Zakonske odredbe o pristupanju dugu dio su Glave VI. Zakona kojima su uređene promjene u obveznom odnosu odnosno promjene na strani subjekata obveznog odnosa. Ugovor o pristupanju dugu jedan je od češćih ugovora obveznog prava koji se koristi u poduzetničkoj praksi radi ojačavanja pravne pozicije vjerovnika.

Bitna karakteristika ugovora o pristupanju dugu jest da kod ove vrste ugovora obveznog prava dolazi do promjene na strani dužnika. Međutim, to ne znači kako dolazi i do promjene dužnika, jer vjerovnik može birati hoće li svoje potraživanje naplatiti od strane dužnika iz osnovnog obveznog odnosa, ili pristupitelja dugu. Treba istaknuti kako za valjanost ugovora o pristupanju dugu nije potreban pristanak dužnika.

## 2. Pojam i stranke ugovora o pristupanju dugu



**ističemo...**

Sukladno čl. 101. Zakona, ugovorom između vjerovnika i trećega, kojim se ovaj obvezuje vjerovniku da će ispuniti njegovu tražbinu prema dužniku, treći stupa u obvezu prema dužniku.

Kod pristupanja dugu treća osoba, pristupa tuđem (dužnikovom) dugu. Bitno obilježje ugovora o pristupanju dugu jest da treća osoba (intercedent, pristupatelj dugu) stupa u obvezu prema vjerovniku uz dužnika.



**ističemo...**

Znači, kod ugovora o pristupanju dugu (kao i kod ugovora o preuzimanju ispunjenja), ne dolazi do promjene dužnika u potpunosti, nego u pravni odnos prema vjerovniku pored postojećeg dužnika stupa i novi dužnik.

Na ovaj način kod ugovora o pristupanju dugu ne dolazi do promjene sadržaja obveznog odnosa, niti do promjene subjekata u obveznom odnosu.

Stranke ugovora o pristupanju dugu su vjerovnik i treća osoba (pristupatelj dugu). Dužnik iz temeljnog obveznog odnosa nije stranka ugovora i za stupanje trećeg u pravni odnos pored dužnika nije potreban dužnikov pristanak. Treća osoba ima prema vjerovniku pravo istaknuti sve prigovore koje prema vjerovniku ima i dužnik iz temeljnog obveznog odnosa, uključujući i prigovor zastare.

## 3. Pravna obilježja ugovora o pristupanju dugu

Ugovor o pristupanju dugu je konsenzualan ugovor, što znači da nastaje samim sporazumom ugovornih strana, bez potrebe za predajom stvari te je za njegovu valjanost dovoljan jednostavan pristanak ugovornih strana. U pravilu se kod ugovora o pristupanju dugu radi o apstraktnom pravnom poslu, a obzirom na preduvjet postojanja temeljnog obveznog odnosa njegova karakteristika jest i da se radi o akcesornom ugovoru.



**ističemo...**

U pogledu oblika, za ugovor o pristupanju dugu možemo reći da je neformalan ugovor te ne mora biti sklopljen u pisanom obliku, osim ako je ugovor iz kojeg potječe tražbina (temeljni obvezni odnos) formalan, u kojem će slučaju biti formalan i ugovor o pristupanju dugu.

<sup>1</sup> Nar. nov., br. 35/05, 41/08, 125/11-Zakon o rokovima ispunjenja novčanih obveza, 78/15, 29/18, 126/21, 114/22, 156/22 i 155/23.



Međutim, svakako preporučamo da i ugovoro o pristupanju dugu bude sklopljen u pisanom obliku radi lakšeg dokazivanja njegovog sadržaja.

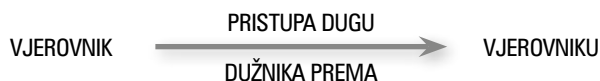
### 3.1. Shematski prikaz obveznog pravnog karaktera ugovora o pristupanju dugu

U nastavku, radi lakšeg razumijevanja, dajemo shematski prikaz odnosa vjerovnika i dužnika kod ugovora o pristupanju dugu.

#### 3.1.1. Prethodni obveznog pravnog odnos



#### 3.1.2. Sklapanje ugovora o pristupanju dugu



Treba istaknuti kako je pristupanje dugu je moguće samo kod onih ugovora kod kojih tražbina nije strogo vezana uz osobu dužnika, odnosno kod kojih se radi o otuđivoj tražbini. Ovaj ugovorni odnos je u pravilu uvijek moguć kod novčanih tražbina i ugovora kod kojih je predmet predaja zamjenjivih stvari.

#### Primjer – Ugovor o pristupanju dugu

**ABEBE d.o.o.** za trgovinu, Varaždin, Nova cesta 11a, OIB:90909098879, koje zastupa članica uprave Ina Inić (u nastavku teksta: Vjerovnik)

i

**BEBEA d.o.o.** za graditeljstvo, Čakovec, Zagrebačka 10a, OIB:73737373737, koje zastupa član uprave Ivo Ivić (u nastavku teksta: Pristupatelj dugu)

dana 19. studenog 2025. sklapaju sljedeći

### UGOVOR O PRISTUPANJU DUGU

#### Članak 1.

Temeljem ovog Ugovora o pristupanju dugu (u nastavku teksta: Ugovor) ugovorne strane suglasno utvrđuju da dužnik CEDE-CE d.o.o. Zadar, Priobalna cesta 90, OIB:44444555566 (u nastavku teksta: Dužnik), temeljem Ugovora o kupoprodaji br. 11/2025, sklopljenog dana 24. listopada 2025. duguje Vjerovniku iznos od 300.000,00 kn (slovima: tristotisuća) eura.

Obveza Dužnika prema Vjerovniku temeljem ugovora iz stavka 1. dopijeva 24. studenog 2025.

#### Članak 2.

Potpisom ovog Ugovora, Pristupatelj dugu pristupa Dužnikovu dugu prema Vjerovniku iz članka 1. ovog Ugovora.

#### Članak 3.

Ugovorne strane suglasno utvrđuju da Vjerovnik o dopijecu potraživanja prema Dužniku iz članka 1. ovog Ugovora, isto potraživanje može bez odlaganja naplatiti od Dužnika i/ili Pristupatelja dugu, po svom izboru.

#### Članak 4.

Ugovorne strane će sve eventualne sporove iz ovog Ugovora nastojati riješiti mimim putem, a u suprotnom ugovaraju nadležnost stvarno nadležnog suda u Varaždinu.

#### Članak 5.

Ovaj Ugovor je sastavljen u 4 (slovima: četiri) istovjetna primjeraka, od kojih svakoj ugovornoj strani pripadaju po 2 (slovima: dva) istovjetna primjerka.

Za Vjerovnika:  
Članica uprave  
Ina Inić

Za Pristupatelja dugu:  
Član uprave  
Ivo Ivić

### 4. Pravni učinci ugovora o pristupanju dugu

Sklapanjem ugovora o pristupanju dugu između vjerovnika i pristupatelja dugu, dužnik iz temeljnog obveznog pravnog odnosa se ne oslobađa svoje obveze prema vjerovniku i njegov pravni položaj se ne mijenja. Pristupatelj dugu je u pravnom odnosu samo sa vjerovnikom, jer je s njim sklopio ugovor o pristupanju dugu, dok sa dužnikom nije u ugovornom odnosu vezano uz potraživanje vjerovnika prema dužniku.

Osnovni pravni učinak sklopljenog ugovora o pristupanju dugu jest da je njegovim sklapanjem znatno ojačana pravna pozicija vjerovnika u obveznog pravnog odnosu.



#### ističemo...

Naime, vjerovnik može sada zahtijevati ispunjenje obveze iz temeljnog ugovora kako od dužnika, tako i od pristupatelja dugu s kojim je sklopio ugovor.

#### 4.1. Odnos između dužnika i pristupatelja dugu

Dužnici (dužnik i pristupatelj dugu su dužnici u odnosu na potraživanje vjerovnika) nisu, po sklapanju ugovora o pristupanju dugu između vjerovnika i treće osobe, u međusobnom odnosu solidarnosti, jer između dužnika i pristupatelja dugu ne postoji ugovor, odnosno pravni odnos. Pristupatelj dugu koji je platio dug vjerovniku, nema prema dužniku pravo regresa temeljem samog Zakona, već samo ako s vjerovnikom zaključi ugovor o ustupu potraživanja (cesiji) kojim će vjerovnik prenijeti svoja prava na njega<sup>2</sup>.

*Iz sudske prakse – Odluka Vrhovnog suda Republike Hrvatske br. Rev-934/1986, od 22. srpnja 1987.:*

„... Treća osoba koja je pristupila dugu odgovara za dug samostalno, a ne solidarno s dužnikom...“.

U slučaju sklopljenog ugovora o pristupanju dugu, kada se razmatra odnos između pristupatelja dugu i dužnika ne radi se niti o odnosu jamstva, jer je jamstvo odgovornost za drugoga. Odgovornost treće osobe (pristupatelja dugu) nije supsidijarna, jer vjerovnik može, kako je navedeno, zatražiti ispunjenje činidbe i samo od treće osobe, odnosno ne postoji obveza vjerovnika da prvo pokuša namiriti svoje potraživanje od dužnika iz temeljnog obveznog pravnog odnosa.

*Iz sudske prakse – Odluka Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske br. br. PŽ-7656/03 od 6. travnja 2004.:*

<sup>2</sup> Čuveljak, Jelena, „Pristupanje dugu i preuzimanje ispunjenja“, Informator br. 5501/06.



„... Prema stajalištu ovog suda, s time što je došlo do zaključnja ugovora o pristupanju dugu, nije došlo do promjene odnosa između starog dužnika i vjerovnika, jer se tom radnjom stari dužnik ne oslobađa obveze i njegov položaj se ne mijenja. Naprotiv, sada vjerovniku za isti dug odgovaraju i stari dužnik i treći. Radi se, dakle, o tome da sada imamo dva dužnika koji odgovaraju za isto potraživanje...“.

Iz navedenog proizlazi kako će vjerovnik moći ostvariti prisilno ostvarenje tražbine iz obveznog odnosa ili od dužnika, ili od pristupatelja dugu, ili od obojice, upravo radi toga što između njih nema solidarnosti<sup>3</sup>, makar treba spomenuti kako postoje i drukčiji primjeri iz sudske prakse<sup>4</sup>.

#### 4.2. Kada ugovor o preuzimanju duga ima pravni učinak ugovora o pristupanju dugu

Pod određenim uvjetima i ugovor o preuzimanju duga može imati pravne učinke ugovora o pristupanju dugu. Podsjećamo, ugovor o preuzimanju duga je ugovor koji se uz pristanak vjerovnika sklapa između dužnika i preuzimatelja duga, a kojim preuzimatelj duga stupa na mjesto prijašnjeg dužnika koji se oslobađa obveze<sup>5</sup>. Naime, sukladno čl. 98. st. 2. Zakona, u slučaju da je u vrijeme vjerovnikova pristanka na ugovor o preuzimanju duga preuzimatelj bio prezadužen, a vjerovnik to nije znao niti je morao znati, prijašnji dužnik se neće osloboditi obveze, a ugovor o preuzimanju duga imati će učinak ugovora o pristupanju dugu iz čl. 101. Zakona.

Vjerovnik u ovom slučaju zapravo odgovara u slučaju grube nepažnje (*culpa lata*). Značajna pravna posljedica ovakvog slučaja jest da nastupanjem pravnih učinaka predviđenih u čl. 98. st. 2. Zakona, stari dužnik više nije oslobođen obveze prema vjerovniku.

### 5. Pristupanje dugu u slučaju preuzimanja neke imovinske cjeline

Zakon u čl. 102. sadrži posebne odredbe o pristupanju dugu u slučaju preuzimanja neke imovinske (gospodarske) cjeline. Osoba na koju temeljem ugovora prijeđe neka imovinska cjelina (poduzeće i sl.) pojedinca ili pravne osobe, ili dio te imovinske cjeline, odgovara za dugove koji se odnose na tu cjelinu, odnosno na njezin dio, pored dotadašnjeg imatelja imovinske cjeline i solidarno s njim, ali samo do vrijednosti njezine aktive.

Pri tome, neće prema vjerovnicima imati pravni učinak odredba ugovora kojom bi se isključivala ili ograničavala odgovornost osobe na koju je temeljem ugovora prenesena imovinska cjelina, ili njezin dio<sup>6</sup>. U konkretnom slučaju može se raditi o prijenosu imovinske cjeline nekog poduzeća, obrtničke radnje i sl.

#### 5.1. Odgovornost stjecatelja imovinske cjeline

Prijenosom imovine na određenu osobu, na tu osobu prelazi i aktivna, odnosno pasiva te imovinske cjeline, ili njezinog dijela. Za razliku od ugovora o pristupanju dugu iz čl. 101. Zakona, kod ovog oblika ugovora o pristupanju dugu, za dugove koji se odnose na prenesenu imovinsku cjelinu, ili njezin dio, solidarno odgovaraju i dosadašnji imatelj imovinske cjeline i stjecatelj. Međutim, odgovornost stjecca-

telja imovinske cjeline, ili njezinog dijela, kvantitativno je ograničena je samo do vrijednosti njezine aktive.

Iz sudske prakse – Odluka VSRH br. Rev 1070/03-2 od 12. siječnja 2006.:

„... Odredba čl. 452. Zakona o obveznim odnosima<sup>7</sup> odnosi se na pristupanje dugu u slučaju primanja neke imovinske cjeline ili njezinog dijela na temelju ugovora između pravnih osoba, te pravnih osoba i pojedinca, kada onaj tko pristupa dugu odgovara za dugove koji se odnose na tu cjelinu odnosno njezin dio, pored dotadašnjeg imatelja i solidarno s njim, ali samo do vrijednosti aktive prenesene imovine. Da bi nastala odgovornost za dug na temelju citirane odredbe pretpostavka da je ugovorom izvršen prijenos određene imovinske cjeline ili njezinog dijela, a odgovornost je ograničena.“

Stjecatelj imovinske cjeline, ili njezinog dijela mora voditi računa o eventualnim dugovima otuđitelja imovinske cjeline. Naime, stjecatelj neće prema vjerovniku moći isticati prigovor kako nije znao za postojanje dugova otuđitelja. Vjerovnikov položaj je ojačan, jer u ovom slučaju ima dva dužnika koji mu solidarno odgovaraju za dugove i svoje potraživanje može naplatiti od bilo kojeg od njih.

Postavlja se pitanje odnosi li se pojam imovinske cjeline samo na „poduzeće“, kako je to sadržano u čl. 102. st. 1. Zakona, ili se ove odredbe primjenjuju i na subjekte trgovačkog prava. Poduzeće po hrvatskim propisima predstavlja proizvodnu cjelinu kojom trgovac može raspolagati, a ne pravnu osobu, pa zapravo predstavlja ukupnost imovine koja pripada određenom vlasniku, te je u tom smislu objekt, a ne subjekt prava kao što je to slučaj s trgovačkim društvom<sup>8</sup>. Stoga, u slučaju da na trgovačko društvo bude preneseno neko poduzeće kao imovinska cjelina ili njezin dio, trgovačko društvo će kao pravna osoba odgovarati za dugove koji se odnose na poduzeće, sukladno pravilima iz čl. 102. st. 1. Zakona.

### 6. Zaključak

Ugovor o pristupanju dugu je ugovor obveznog prava koji se relativno često koristi u poduzetničkoj praksi. Kod ovog ugovora dolazi do promjene na strani dužnika. Međutim, to ne znači da sklapanjem ovog ugovora dolazi i do promjene dužnika, jer vjerovnik svoje potraživanje može naplatiti od dužnika, ili od pristupatelja dugu.

Zakon sadrži posebne odredbe o pristupanju dugu u slučaju preuzimanja neke imovinske cjeline. Za ugovor o pristupanju dugu nije propisan obvezni oblik, ali svakako preporučamo da bude sklopljen u pisanom obliku radi lakšeg dokazivanja njegovog sadržaja.

3 Gorenc Vilim, „Komentar Zakona o obveznim odnosima“, str. 154., RRIIF, 2005.

4 Suprotno u presudi VSRH, II Rev-31/89-2 od 25. svibnja 1989.g.

5 Čl. 96. st. 1. Zakona.

6 Čl. 102. st. 2. Zakona.

7 Radi se o odredbi Zakona (Narodne novine, broj: 53/91, 73/91, 3/94, 7/96 i 112/99), koja sadržajno odgovara čl. 102. Zakona.

8 V. Gorenc, Komentar Zakona o obveznim odnosima, str. 156., RRIIF, 2005.

